

15.9.2024

Valtiovarainministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto / Arviomuistio kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisesta ja ostolaskutietojen julkaisemisesta VN/2588/2024**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoja kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamista ja ostolaskutietojen julkaisemisesta koskevasta arviomuistiosta.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on asetettu lukuisia julkisiin hankintoihin liittyviä tavoitteita ja esitetty toimenpiteitä julkisten hankintojen tietojohdamisen ja avoimuuden, julkisyhteisöjen ostolaskutietojen julkaisemisen sekä viranomaistoiminnan ja markkinoiden toimivuuden edistämiseksi.

Arviomuistiossa esitetään toimenpiteet hallitusohjelmassa esitettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä kansallisessa julkisten hankintojen kehittämistyössä tunnistettujen haasteiden ratkaisemiseksi.

Arviomuistion keskeinen tehtävä on kuvata, millainen hallitusohjelmassa esitetyn kansallisen hankintatietovarannon tulisi olla. Arviomuistiossa on kuvattu keskeiset lainsäädäntöön sekä tietovarannon tekniseen toteuttamiseen liittyvät vaadittavat toimenpiteet, jotka ovat edellytyksenä keskitetyn tietovarannon rakentamiseksi, ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa. Alla ovat vastauksemme Lausuntopalvelussa olleisiin kysymyksiin.

Yleistä

Ovatko arviomuistion nykytilan kuvausta koskevat osiot oikeansuuntaisia ja riittävän kattavia? Olisiko nykytilan kuvausta syytä täydentää joillain näkökulmilla tai tarpeellisilla tiedoilla?

LPY:n mielestä arviomuistion nykytilan kuvausta koskevat osiot antavat selkeän kuvan vuoden 2022 tiedoilla siitä, kuinka sirpaleinen julkisten hankintojen tietopohja on. Tietoa julkisista hankinnoista kerätään paljon, mutta kyseiset tiedot eivät muodosta yhtenäistä helposti käytettävää kokonaisuutta. Yhteisen hankintatietovarannon puuttuessa hankintojen ohjaaminen, johtaminen, toteutus ja tutkiminen eivät toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Tarve esitetyille julkisten hankintojen kootulle tietovarannolle on siten ilmeinen.

Ovatko arviomuistioissa esitetyt toimenpiteet vaikutuksineen oikeansuuntaisia? Olisiko toimenpiteitä syytä täydentää joillakin näkökulmilla jatkovalmistelussa?

15.9.2024

Arviomuistiossa esitetään julkisen sektorin hankintavolyymit vuoden 2022 tiedoilla. Kun sote- ja pelastuspalveluiden järjestäminen siirrettiin vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin vastuulle, tuli niistä myös merkittäviä hankintojen toteuttajia. Arviomuistio täytyisi päivittää vuoden 2023 tiedoilla. Tällöin voidaan arvioida myös sitä, miten kyseinen hallintouudistus vaikutti julkisten hankintojen toteuttamiseen ja laajuuteen.

Hankintatietovarannon soveltamisala ja säädösympäristö

Onko hankintatietovarannon perustamisen ja ylläpidon edellyttämät sääntelytarpeet tunnistettu kattavasti?

Arviomuistiossa esitetyt toimenpiteet ovat hyvin perusteltuja ja kannatettavia. Toimenpiteiden seurauksena julkisten hankintojen tietopohja paranee ja yhtenäistyy merkittävästi. Hankintayksiköt pystyvät jatkossa paremmin seuraamaan omaa toimintaansa ja vertaamaan omia toimiaan muiden yksiköiden toimintaan. Siten hyviä käytäntöjä voidaan jatkossa ottaa nopeasti käyttöön, kun toimijat voivat vertailla itseään muihin toimijoihin. Tämä luo edellytyksiä kilpailun lisääntymiselle ja sitä kautta julkisen sektorin hankintojen tehostumiselle.

Onko sellaisia hankintayksiköitä tai hankintoja, jotka erityisesti tulisi rajata tulevan hankintatietovarantoa koskevan sääntelyn ulkopuolelle tai toisaalta sisällyttää siihen?

–

Sisältävätkö hankintayksiköiden ostolaskutiedot henkilötietoja siinä määrin, että niiden käsittely saattaisi aiheuttaa EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetun korkean riskin? Jos kyllä, yksilöi, millaisia henkilötietoja tai erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja hankintadata voi sisältää.

–

Mille organisaatioille tulisi säätää oikeus saada omien tehtäviensä kannalta välttämättömät tiedot hankintatietovarannosta salassapitosäännösten estämättä?

Tiedonsaantioikeudet salassapitosäännösten estämättä on sallittava organisaatioille, joilla on laissa määrätty velvollisuus valvoa julkisia hankintoja, esimerkiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Hankintatietovarannon tietosisällöt

Puuttuuko hankintatietovarantoon kerättävien tietojen listauksesta joitakin olennaisia tietosisältöjä?

–

Puuttuuko toimenpiteistä jokin tietosisältöjä ja niiden hyödynnettävyyttä parantava toimenpide?

Laajuuden vuoksi ostolaskudatan kerääminen kannattaa eriyttää tietovarannon toteutuksessa.

15.9.2024

Seurataanko hankintayksikkösi hankintasopimusten käyttöä sopimuskauden aikana sopimusjärjestelmän avulla tai muutoin? Onko sopimustietojen keräämiselle esitettävä alustava siirtymäaika riittävä?

-

Näettekö estettä kerätä rakenteisena datana tarjousten vertailuperusteita ja vertailuhintoja/laatu-
tupisteitä koskevia tietoja?

Tarjousten vertailuperusteista ja vertailuhinnoista/laatu-
tupisteistä kerätty rakenteinen data edistäisi tiedon hyödyntämistä. Se lisäisi niin sanottua hallinnollista taakkaa, mutta kyseisen tiedon keräämisen automatisoinnin avulla lisätyön määrää voidaan kohtuullistaa.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja